

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економічних відносин та фінансів
Кафедра глобальної економіки

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Методичні вказівки
для самостійного вивчення дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 051
«Економіка»

Харків 2024

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економічних відносин і фінансів
Кафедра глобальної економіки

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Методичні вказівки
для самостійного вивчення дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти денної та заочної форм навчання спеціальності
051 «Економіка»

Затверджено
рішенням науково-
методичної комісії
факультету
менеджменту,
адміністрування та
права Протокол № 1
від 25.09.2024 р.

Харків 2024

УДК 332.1
Р 30

Схвалено на засіданні кафедри глобальної економіки
Протокол № 1 від 28.08.2024 р.

Рецензенти:

Д. В. Шиян, професор кафедри економіки підприємства та організації бізнесу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор економічних наук; професор

О. А. Луценко, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування Державного біотехнологічного університету, кандидат економічних наук, доцент

Р 30 Регіональна економіка: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 051 «Економіка» / укладачі: Онегіна В.М., Богданович О.А. ; ДБТУ. – Харків : [б. в.], 2024. – 35 с.

Методичні вказівки містять загальні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни «Регіональна економіка», а саме: зміст теми, питання для самостійної роботи, тести для самоконтролю, теми для рефератів та презентацій, питання до іспиту, список рекомендованої літератури. Видання призначено здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми здобуття освіти зі спеціальності 51 «Економіка».

Відповідальний за випуск: Богданович О.А., к.е.н., доцент

УДК 332.1

© Онегіна В.М., Богданович О.А., 2024
© ДБТУ, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
Тема 1. Предмет курсу «Регіональна економіка». Територіальний поділ праці і розміщення продуктивних сил.....	7
Тема 2. Закономірності й принципи розміщення продуктивних сил. Методологічні основи курсу	8
Тема 3. Класифікація природно-ресурсного потенціалу України	10
Тема 4. Демографічний стан та трудові ресурси України.....	11
Тема 5. Сучасна галузева структура народного господарства та тенденції її розвитку.....	13
Тема 6. Сутність і форми територіального поділу праці (ТПП).....	14
Тема 7. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	16
Тема 8. Механізм реалізації регіональної економічної політики	17
Тема 9. Бюджетно-податкова безпека регіону.....	19
Тема 10. Сутність стратегії економічного розвитку регіонів	20
Тема 11. Нові форми регіонального розвитку.....	22
Тема 12. Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків України.....	23
Тема 13. Екологічна безпека як складова національної безпеки країни.....	25
Тема 14. Основи сталого регіонального економічного розвитку.....	26
Теми для рефератів, докладів, презентацій.....	28
Питання до іспиту.....	28
Рекомендована література.....	31

ПЕРЕДМОВА

Національна регіональна політика України має бути спрямована на вирішення найважливішого завдання сьогодення – створення самодостатніх потужних регіонів, з тільки їм притаманною специфікою, культурними та мовними традиціями, міцною економікою та можливостями для самоврядності.

Головними завданнями державної регіональної політики є збереження цілісності та єдності територій, досягнення балансу загальнодержавних та регіональних інтересів, скорочення відмінностей у соціально-економічному розвитку та рівні життя населення, створення однакових умов для усіх громадян незалежно від місця їх проживання.

Метою дисципліни "Регіональна економіка" є формування знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану та напрямів регіонального розвитку економіки.

Завдання вивчення дисципліни полягають у засвоєнні теорії регіональної економіки і регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її регіонів; об'єктивну необхідність раціонального та ефективного використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів країни.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних та спеціальних компетентностей і набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Економіка», а саме:

загальних компетентностей:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Регіональна економіка» є територіальна організація продуктивних сил України та її регіонів, сучасний стан господарського комплексу країни та особливості соціально-економічного розвитку регіонів, що зумовлені їх природно-екологічною, історичною та соціально-економічною специфікою.

Базовими дисциплінами для успішного засвоєння програмного матеріалу дисципліни є економічна теорія, мікро- та макроекономіка, економіка підприємства, соціально-економічна географія.

Дана навчальна дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання:

ПРН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів

розвитку економічної науки.

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

Самостійна робота здійснюється з методичною допомогою і під контролем викладача та проводиться за такими напрямками: 1) вивчення і творче опанування лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручників, навчальних посібників, методичних вказівок та інших інформаційних джерел; ознайомлення з додатковою літературою та публікаціями у профільних виданнях, наукових журналах та часописах; 2) підготовка до лекційних, семінарських і практичних занять з використанням рекомендованої літератури згідно з тематичним планом навчальної робочої програми; 3) виконання домашньої роботи; 4) написання тестових підсумкових завдань; 5) підготовка до іспиту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ. РЕГІОН ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА⁷

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ КУРСУ «РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА». ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ ПРАЦІ І РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ

Зміст теми: Предмет, об'єкт та завдання курсу. Основні поняття регіональної економіки. Історія та особливості розвитку регіональної економіки.

Самостійно опрацювати: Місце курсу в системі наукових дисциплін. Зв'язок з іншими дисциплінами. Завдання та структура курсу “Регіональна економіка”.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке «регіональна економіка»?
2. У чому полягає мета і завдання регіональної економіки як науки та навчальної дисципліни?
3. У чому полягає об'єкт і предмет регіональної економіки як науки та навчальної дисципліни?
4. Хто є суб'єктами регіональної економіки?
5. Що означає термін «регіон»?
6. У чому полягає різниця між регіональною економікою та соціально-економічною географією?

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Регіональна економіка – це:

- а) наука та навчальна дисципліна, що вивчає закони і закономірності функціонування й розвитку економіки країни у взаємодії з іншими країнами, а також на підставі пізнаних закономірностей обґрунтовує пріоритети державної економічної політики;
- б) галузь економічної науки, об'єктом вивчення якої є господарство окремих територій країни, тобто її регіонів (господарство областей, районів, міст та ін.);
- в) наука, яка вивчає взаємодію окремих економічних суб'єктів та досліджує механізм функціонування конкретних ринків;
- г) немає вірної відповіді.

2. Розміщення продуктивних сил - це:

- а) місцезнаходження продуктивних сил;
- б) місцезнаходження діючих і розподіл нових продуктивних
- в) розподіл нових продуктивних сил;
- г) заміна діючих продуктивних сил новоствореними.

3. Предметом вивчення дисципліни «регіональна економіка» є:

- а) продуктивні сили регіонів;
- б) регіональні аспекти економічних зв'язків і відносин;
- в) просторовий розвиток господарства, закономірності, принципи та фактори його формування і функціонування;
- г) всі наведені відповіді вірні.

4. Об'єктом дослідження регіональної економіки:

- а) національне господарство;
- б) підприємство;
- в) господарство певного регіону;
- г) немає вірної відповіді.

5. Що з наведеного не входить до завдань регіональної економіки як наукової дисципліни:

- а) розвиток і вдосконалення методології регіональних досліджень, враховуючи сучасні теоретичні напрямки;
- б) розробка наукових основ для оптимальної трансформації структури соціально-економічних систем регіонів;
- в) дослідження процесів, котрі впливають на економіку регіонів;
- г) немає правильної відповіді.

6. Що з наведеного не входить до завдань регіональної економіки як наукової дисципліни:

- а) дослідження проблеми більш широкого та повного залучення національних і світових ресурсів для розвитку господарства регіону;
- б) дослідження рівня спеціалізації, інтеграції і проблем комплексного розвитку регіонів та їх економічних зв'язків;
- в) аналіз економічної ефективності функціонування регіональних соціально-економічних систем;
- г) немає вірної відповіді.

7. Що з наведеного не входить до завдань регіональної економіки як наукової дисципліни:

- а) прогнозування розвитку регіональних соціально-економічних систем;
- б) розробка й реалізація регіональних програм економічного і соціального розвитку;
- в) розширення та поглиблення змісту регіональних досліджень;
- г) немає вірної відповіді.

8. Дайте визначення поняттю «регіон»?

- а) територія, на якій функціонує і розвивається система зв'язків і залежностей між підприємствами та організаціями, розташованими в його межах;
- б) підсистема соціально-економічного комплексу країни та його відносно самостійна частина із закінченим циклом відтворення, що має свою специфіку;
- в) вірні відповіді а та б;
- г) немає вірної відповіді.

9. Яка з наведених наук досліджує особливості соціального, екологічного, економічного, політичного, культурного та духовного розвитку територіальних спільнот, аналізуючи відтворення соціального життя на певній території:

- а) регіонологія;
- б) регіонознавство;
- в) регіоналістика;
- г) регіональна економіка.

Рекомендована література: [1-8, 10-12]

ТЕМА 2. ЗАКОНОМІРНОСТІ Й ПРИНЦИПИ РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КУРСУ

Зміст теми: Загальні закономірності розміщення виробництва та формування економіки регіонів. Принципи розміщення продуктивних сил. Фактори розміщення продуктивних сил і формування економіки регіону. Методи регіональної економіки, їх сутність.

Самостійно опрацювати: Роль економічних і соціальних факторів у розміщенні продуктивних сил. Вплив науково-технологічного прогресу на розміщення продуктивних сил. Техніко-економічні показники розміщення продуктивних сил. Основні напрямки подальшого розвитку та вдосконалення розміщення продуктивних сил України.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке «продуктивні сили»?

2. Назвіть і охарактеризуйте принципи розміщення продуктивних сил.
3. Назвіть і охарактеризуйте фактори, що визначають розміщення продуктивних сил.
3. Назвіть і охарактеризуйте закономірності розміщення продуктивних сил.
4. Назвіть та охарактеризуйте фактори розміщення продуктивних сил.
5. Які є методи регіональної економіки? Охарактеризуйте їх.
6. Визначте техніко-економічні показники розміщення продуктивних сил.

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Передбачає застосування комплексного підходу для вивчення прямих та зворотних зв'язків між елементами територіальної економічної системи, а також аналіз їх взаємного порівняння:

- а) метод системного аналізу;
- б) балансовий метод;
- в) картографічний метод;
- г) статистичний метод.

2. Допомагає встановити оптимальний баланс між ресурсами та їхнім використанням, а також між галузями спеціалізації регіону і галузями, що доповнюють територіальний комплекс:

- а) метод системного аналізу;
- б) балансовий метод;
- в) картографічний метод;
- г) статистичний метод.

3. Який метод передбачає обробку, аналіз і систематизацію статистичних відомостей, дає змогу кількісно охарактеризувати фактори, що впливають на стан об'єктів, зіставити конкретні кількісні та якісні ознаки рівня розвитку соціально-економічних систем регіонів:

- а) метод системного аналізу;
- б) балансовий метод;
- в) картографічний метод;
- г) статистичний метод.

4. Комплекс наукових підходів та інструментів, що сформувався при об'єднанні економіки з математикою і кібернетикою, і сприяє моделюванню економічних процесів на регіональному рівні:

- а) картографічний метод;
- б) статистичний метод;
- в) метод соціально-економічного прогнозування;
- г) метод економіко-математичного моделювання.

5. Сукупність наукових підходів та інструментів для створення прогнозів розвитку і функціонування регіональних соціально-економічних систем у майбутньому:

- а) картографічний метод;
- б) статистичний метод;
- в) метод соціально-економічного прогнозування;
- г) метод економіко-математичного моделювання.

6. Який метод використовується для збирання первинної соціально-економічної інформації в регіоні:

- а) метод системного аналізу;
- б) балансовий метод;
- в) порівняльний метод;
- г) метод польових досліджень.

7. Який метод використовують для зіставлення об'єктів як природних, так і перетворених у процесі господарської діяльності:

- а) метод системного аналізу;
- б) балансовий метод;

- в) порівняльний метод;
- г) метод польових досліджень.

8. Що враховують соціально-економічні фактори розвитку й розміщення продуктивних сил у регіоні:

- а) чисельність трудових ресурсів, їхній територіально-галузевий розподіл і якісні характеристики;
- б) розташування регіону;
- в) наявність розвиненої транспортної мережі міжнародного значення;
- г) стан навколишнього природного середовища й природоохоронну діяльність;
- д) санітарно-гігієнічні умови праці.

9. Що враховують геополітичні фактори розвитку й розміщення продуктивних сил у регіоні враховують:

- а) чисельність трудових ресурсів, їхній територіально-галузевий розподіл і якісні характеристики;
- б) розташування регіону;
- в) наявність розвиненої транспортної мережі міжнародного значення;
- г) стан навколишнього природного середовища й природоохоронну діяльність;
- д) санітарно-гігієнічні умови праці.

Рекомендована література: [1-8, 10-12]

ТЕМА 3. КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Питання навчальної програми: Сутність природно-ресурсного потенціалу, його структура та економічна оцінка. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України та її регіонів. Ресурсозбереження — головний напрям використання природно-ресурсного потенціалу.

Самостійно опрацювати: Кількісна і якісна оцінка природних ресурсів. Екологічні проблеми України. Сучасна охорона довкілля. Рациональне природокористування. Охорона довкілля в європейських країнах.

Питання для самостійної роботи:

1. Що означає «природно-ресурсний потенціал регіону»?
2. Якими показниками характеризується природно-ресурсний потенціал регіону?
3. Дайте характеристику природно-ресурсному потенціалу регіонів України.
4. Сутність «екологічного потенціалу регіону»?
5. Якими показниками характеризується екологічний потенціал регіону?
6. Охарактеризуйте екологічні проблеми в Україні та світі.

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Що не входить до складу природно-ресурсного потенціалу регіону:

- а) стан земельних ресурсів;
- б) стан водних ресурсів;
- в) стан мінерально-сировинної бази;
- г) немає вірної відповіді.

2. Як визначається економічна оцінка природних ресурсів:

- а) за кількістю і якістю;
- б) у вартісному вираженні.

3. Визначте невичерпні природні ресурси:

- а) мінеральна сировина;
- г) внутрішнє тепло землі;

б) сонячна радіація;

д) водні ресурси.

в) енергія прибою, вітру;

4. Для характеристики структури земельних ресурсів регіону визначається частка:

а) земель заповідного фонду;

б) земель сільськогосподарського призначення;

в) забудованих земель;

г) всі відповіді вірні.

5. Для характеристики структури земельних ресурсів регіону визначається частка:

а) лісів;

б) земель під водою;

в) відкритих заболочених земель;

г) всі відповіді вірні.

6. Які області України є найбільш забезпеченим водними ресурсами України є:

а) Дніпропетровська область;

б) Донецька область;

в) Харківська область;

г) Одеська область.

7. Які області України є найменш забезпеченим водними ресурсами є:

а) Житомирська область;

б) Івано-Франківська область;

в) Чернівецька область;

г) Чернігівська область.

8. Аналіз мінерально-сировинної бази регіону зазвичай виконується у розрізі таких груп корисних копалин:

а) горючі корисні копалини;

б) металічні корисні копалини;

в) неметалічні корисні копалини;

г) всі відповіді вірні.

9. До нафтогазоносних областей відносяться:

а) Донецькій;

г) Одеській;

б) Луганській;

д) Харківській;

в) Закарпатській;

є) всі відповіді вірні.

Рекомендована література: [1, 2, 5-8, 10-12, 28]

ТЕМА 4. ДЕМОГРАФІЧНИЙ СТАН ТА ТРУДОВІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ

Зміст теми: Демографічна характеристика України. Система розселення в Україні. Трудові ресурси України.

Самостійно опрацювати: Демографічний стан в країні. Міграції. Національний склад населення і його територіальні особливості. Урбанізація, субурбанізація. Ситуація в Україні в частині наявності та якості трудових ресурсів. Безробіття та його види. Показники оцінки населення та трудових ресурсів.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке «демографічний потенціал регіону»?
2. Якими показниками характеризується демографічний потенціал регіону?
3. Дайте характеристику демографічному потенціалу регіонів України.
4. Що таке «трудова потенціал регіону»?
5. Якими показниками характеризується трудова потенціал регіону?

6. Дайте характеристику трудовому потенціалу регіонів України.
7. Дайте визначення «урбанізація», «субурбанізація».
8. Безробіття та його види.

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Який регіон України характеризується найбільшою чисельністю населення:

- а) Дніпропетровська область;
- б) Донецька область;
- в) Львівська область;
- г) Харківська область.

2. Який регіон України характеризується найменшою чисельністю населення:

- а) Волинська область;
- б) Житомирська область;
- в) Тернопільська область;
- г) Чернівецька область.

3. В якому регіоні України найвищий рівень народжуваності:

- а) Волинська область;
- б) Закарпатська область;
- в) Одеська область;
- г) Рівненська область.

4. Який регіон України характеризується найвищим рівнем економічної активності населення:

- а) Дніпропетровська область;
- б) Рівненська область;
- в) Харківська область;
- г) Чернігівська область.

5. Який регіон України характеризується найнижчим рівнем економічної активності населення:

- а) Івано-Франківська область;
- б) Київська область;
- в) Одеська область;
- г) Тернопільська область.

6. Який регіон характеризується найвищим рівнем зайнятості населення:

- а) Дніпропетровська область;
- б) Запорізька область;
- в) Харківська область;
- г) Чернігівська область.

7. Який регіон України характеризується найнижчим рівнем зайнятості населення:

- а) Закарпатська область;
- б) Івано-Франківська область;
- в) Тернопільська область;
- г) Чернівецька область.

8. Який регіон України характеризується найвищим рівнем безробіття населення:

- а) Рівненська область;
- б) Сумська область;
- в) Тернопільська область;
- г) Чернігівська область.

9. Який регіон України характеризується найнижчим рівнем безробіття населення:

- а) Дніпропетровська область;
- б) Луганська область;
- в) Одеська область;
- г) Харківська область.

Рекомендована література: [1-12, 28]

ТЕМА 5. СУЧАСНА ГАЛУЗЕВА СТРУКТУРА НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЇЇ РОЗВИТКУ

Зміст теми: Особливості та фактори формування господарського комплексу України. Галузева структура народного господарства: *Паливно-енергетичний комплекс; Металургійний комплекс; Машинобудівний комплекс; Хімічний комплекс; Лісовий та деревообробний комплекс; Будівельний комплекс; Агропромисловий комплекс; Харчова та переробна промисловість; Комплекс по виробництву непродовольчих товарів народного споживання; Легка промисловість; Транспортний комплекс; Соціальна інфраструктура*

Самостійно опрацювати: Основні напрями удосконалення розміщення продуктивних сил. Зрушення в галузевій структурі народного господарства під впливом соціальної переорієнтації та науково-технічного прогресу. Національна безпека України. Гарантування економічної, соціальної і екологічної безпеки.

Питання для самоконтролю:

1. Які фактори та особливості впливають на формування господарського комплексу?
2. Охарактеризуйте господарський комплекс України.
3. Трансформація господарського комплексу за ринкових умов.
4. Які галузі економіки входять до сфери матеріального виробництва і нематеріальних послуг?
5. Які зміни відбулися в науково-технічній сфері в Україні за останні роки?
6. Що входить в поняття національної безпеки України?

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Чи має перспективи виробництво продукції електронної промисловості в державі?

- а) ми не зможемо досягти рівня розвинутих країн;
- б) має великі перспективи;
- в) потрібне для галузей воєнно-промислового комплексу;
- г) держава задовольниться імпортом продукції.

2. В Україні достатній потенціал в області сучасних технологій?

- а) необхідно покладатися на давні розробки часів минулої держави;
- б) присутній в галузі теоретичних наук;
- в) наявний;
- г) відсутній взагалі.

3. За сферою виробництва напрями діяльності та галузі виробництва поділяються на:

- а) промисловість, сільське господарство;
- б) житлово-комунальне господарство і побутове обслуговування населення;
- в) торгівля, матеріально-технічне постачання;
- г) органи управління і оборони;
- д) всі відповіді вірні.

4. За сферою послуг напрями діяльності та галузі виробництва поділяються на:

- а) промисловість, сільське господарство;
- б) житлово-комунальне господарство і побутове обслуговування населення;
- в) торгівля, матеріально-технічне постачання;
- г) органи управління і оборони;
- д) всі відповіді вірні.

5. Який регіон України характеризується найбільшим обсягом виробництва сільськогосподарської продукції:

- а) Вінницька область;
- б) Харківська область;
- в) Полтавська область;
- г) Черкаська область.

6. Який міжгалузевий комплекс України є найбільш розвиненим:

- а) агропромисловий;
- б) лісовий;
- в) хімічний;
- г) будівельний.

7. Виробництво чорних металів зосереджено переважно:

- а) у Придніпров'ї;
- б) на Волині;
- в) у Прикарпатті;
- г) на Поділлі.

8. Південний машинобудівний завод побудований в:

- а) Запоріжжі;
- б) Дніпропетровську;
- в) Кривому Розі;
- г) Марганці.

9. Курортним містом, де розташований відомий грязелікувальний санаторій, є:

- а) Токмак;
- б) Нікополь;
- в) Бердянськ;
- г) Павлоград.

Рекомендована література: [1, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 15]

ТЕМА 6. СУТНІСТЬ І ФОРМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПОДІЛУ ПРАЦІ (ТПП)

Зміст теми: Поняття регіону та його інтегральна характеристика. Сутність ТТП та його різновиди. Економічна ефективність ТПП.

Самостійно опрацювати: Територіальний поділ праці як об'єктивна основа економічного районування. Спеціалізація економічних районів України, види, показники, критерії та методики її оцінки. Основні фактори, які впливають на ефективність територіальної організації виробництва. Депресивні регіони.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю територіальний поділ праці та охарактеризуйте різновиди територіального поділу праці.
2. Як співвідносяться між собою поняття «територія» та «регіон»?
3. За якими показниками та параметрами можна сформулювати макроекономічну характеристику регіону?
4. За якими критеріями здійснюється диференціація регіонів за рівнем розвитку продуктивних сил?
5. В чому вбачаються прояви диспропорцій в територіальній регіональній структурі?
6. Що характеризує депресивний регіон?

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Основою спеціалізації господарського комплексу регіону виступає:

- а) переважання державних інтересів;
- б) пріоритет регіональних цілей;
- в) територіальний поділ праці;
- г) взаємодія всіх гілок і рівнів господарської влади.

2. Чим глибший рівень ТПП між окремими районами, тим рівень розвитку продуктивних сил країни.

- а) вищий;
- б) менший;
- в) нижчий;
- г) глибший

3. Система трьох взаємопов'язаних середовищ: природного, матеріального та соціального це:

- а) регіон;
- б) область;
- в) пункт;
- г) господарство району.

4. Одним з найефективніших засобів зниження собівартості продукції є:

- а) концентрація виробництва;
- б) спеціалізація виробництва;
- в) прикордонна співпраця та співробітництво;
- г) не має правильної відповіді.

5. Інтегральна характеристика регіону визначається його:

- а) природно-ресурсним потенціалом;
- б) соціально-економічним потенціалом;
- в) спеціалізацією;
- г) економіко-географічним положенням.

6. Галузі господарства, які зосереджують свою діяльність на обмеженій території, можуть ефективно обслуговувати потреби не лише свого, але й інших регіонів - це:

- а) додаткові галузі;
- б) суміжні галузі;
- в) галузі промисловості;
- г) спеціалізовані галузі.

7. Регіональна спеціалізація може бути:

- а) внутрішньорегіональною, міжрегіональною та міжнародною;
- б) внутрішньорегіональною, міжрегіональною та державною;
- в) внутрішньорегіональною, державною та галузевою;
- г) внутрішньорегіональною, міжрегіональною та галузевою.

8. Відкрита економічна система, яка функціонує на основі спеціалізації і міжрегіональної інтеграції, зміст яких проявляється у галузевих, міжгалузевих та міжрегіональних економічних зв'язках:

- а) агломерація;
- б) господарство регіону;
- в) економіка країни;
- г) не має правильної відповіді.

9. Одним з найефективніших засобів зниження собівартості продукції є:

- а) концентрація виробництва;
- б) спеціалізація виробництва;
- в) прикордонна співпраця та співробітництво;
- г) не має правильної відповіді.

Рекомендована література: [10, 12, 16]

ТЕМА 7. ЕКОНОМІКА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Зміст теми: Значення економічного районування. Структура економічного районування України: Донецький економічний район; Придніпровський економічний район; Східний економічний район; Центральний економічний район; Волинський економічний район;

Подільський економічний район; Карпатський економічний район;¹⁶
Причорноморський економічний район

Самостійно опрацювати: Значення економічного районування. Характеристика економічних районів України (площа, чисельність населення, природні ресурси, промислове та сільськогосподарське виробництво, транспортна система).

Питання для самоконтролю:

1. Обґрунтуйте сучасні спеціалізації регіонів та їх місце в системі територіального поділу праці.
2. Яка об'єктивна необхідність комплексного соціального та економічного розвитку регіонів?
3. Назвіть стратегічні і поточні завдання розвитку економіки регіонів.
4. Проаналізуйте стан та перспективи розвитку економіки регіонів України.
5. В чому полягають відмінності між різними видами економічних районів?
6. Надайте характеристику економічних районів України.

Тестові завдання для самоконтролю:

1. В яких регіонах сформувалися потужний освітній та науково-технічний потенціали:

а) Центральному регіоні;	б) Донецькому регіоні;
в) Подільському регіоні;	г) Придніпровському регіоні.

2. В якому регіоні країни знаходиться найбільше мінеральних ресурсів:

а) Східний регіон;	б) Карпатський регіон;
в) Донецький регіон;	г) Центральний регіон.

3. Найвища заселеність території та найбільша частка міського населення має місце в:

а) Київській області;	б) Харківській області;
в) Одеській області;	г) Донецькій області.

4. Цей економічний район у системі територіального поділу праці України спеціалізується на виробництві теплової енергетики, продукції металургії, важкого машинобудування, гірничо-хімічної промисловості:

а) Східний;	б) Донецький;
в) Поліський;	г) Карпатський.

5. Який економічний район має аграрно-промислове спрямування з переважанням переробних галузей АПК:

а) Поліський економічний район;
б) Причорноморський економічний район;
в) Східний економічний район;
г) Донецький економічний район.

6. Економічне районування – це:

а) науково обґрунтований поділ країни на економічні райони, що склалися історично або формуються в процесі розвитку продуктивних сил на основі суспільного і територіального поділу праці;
б) науковий метод поділу країни на спеціалізовані територіально-господарські частини, що склалися в результаті суспільного і територіального поділу праці за певний історичний період;
в) форма територіальної організації господарства;
г) всі відповіді вірні.

7. Якого типу економічного району не існує?

а) макроекономічного; б) мезоекономічного;

в) мікроекономічного; г) немає вірної відповіді.

8. В Україні має місце такий тип економічного районування:

- а) макроекономічний; б) мезоекономічний;
- в) мікроекономічний; г) галузевий.

9. Включає Харківську, Полтавську і Сумську області:

- а) Центральний економічний район;
- б) Східний економічний район;
- в) Придніпровський економічний район;
- г) немає вірної відповіді.

Рекомендована література: [1-8, 9-12, 22]

ТЕМА 8. МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Зміст теми: Сутність державної регіональної економічної політики (ДРЕП). Об'єкти, суб'єкти, цілі та завдання ДРЕП. Основні принципи державної регіональної економічної політики України. Механізм реалізації ДРЕП. Організаційно-правова база реалізації регіональної економічної політики. 6. Прогнозування, планування та програмування як методи комплексного впливу на регіональний розвиток.

Самостійно опрацювати: Методи прямого й опосередкованого впливу на соціально-економічні процеси. Прогнозування, програмування та планування, як методи комплексного впливу на регіональний розвиток (приклади програм регіонального розвитку). Директивне, індикативне та стратегічне планування. Методика SWOT-аналізу.

Питання для самоконтролю:

1. Сутність «державної регіональної економічної політики».
2. Назвіть мету, завдання, об'єкт та суб'єкт державної регіональної економічної політики.
3. Яким чином здійснюється прогнозування соціально-економічного розвитку на регіональному рівні?
4. Яким чином здійснюється програмування соціально-економічного розвитку на регіональному рівні?
5. Дайте характеристику типовій структурі державної програми соціально-економічного розвитку регіону.
6. Дайте характеристику чинній Державній стратегії регіонального розвитку України.
7. Охарактеризуйте директивне, індикативне та стратегічне планування, методику SWOT-аналізу.

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Регіональна політика – це:

- а) система цілей і дій, спрямованих на реалізацію інтересів держави щодо регіонів та внутрішніх інтересів самих регіонів, яка реалізується за допомогою методів, що враховують історичну, етнічну, соціальну, економічну й екологічну специфіку територій;
- б) практична діяльність держави, спрямована на забезпечення ефективного і комплексного соціально-економічного розвитку окремих територій країни – її регіонів;
- в) вірні відповіді а і б;
- г) немає вірної відповіді.

2. Об'єктом регіональної політики є:

- а) комплекс соціально-економічних процесів, що відбуваються на даній території;
- б) центральні й регіональні органи державної влади та органи місцевого самоуправління;
- в) вірні відповіді а і б;
- г) немає вірної відповіді.

3. Суб'єктом регіональної політики є:

- а) комплекс соціально-економічних процесів, що відбуваються на даній території;
- б) центральні й регіональні органи державної влади та органи місцевого самоуправління;
- в) вірні відповіді а і б;
- г) немає вірної відповіді.

4. Метою державної регіональної економічної політики є:

- а) забезпечення внутрішньорегіональної збалансованості економічного розвитку, екологічного стану, соціально-демографічного і суспільно-політичного процесу;
- б) збільшення національного багатства країни шляхом ефективного використання природно-ресурсного і науково-технічного потенціалу кожного регіону та тісного співробітництва між регіонами;
- в) розвиток і вдосконалення галузевої структури господарства регіонів з метою раціональнішого використання місцевих ресурсів і забезпечення високого рівня зайнятості трудових ресурсів, максимального зменшення безробіття та підвищення життєвого рівня населення;
- г) всі відповіді вірні.

5. Взаємозв'язок і узгодженість довгострокових стратегій, планів і програм розвитку на державному, регіональному та місцевому рівнях – це принцип:

- а) законності;
- б) паритетності;
- в) відкритості;
- г) координації.

6. Що з нижче перерахованого не є складовою механізму державної регіональної економічної політики України?

- а) удосконалення територіальної організації продуктивних сил;
- б) розробка і реалізація регіональних соціально-економічних програм;
- в) бюджетно-фінансова політика, пов'язана з перерозподілом фінансових ресурсів між регіонами й центром;
- г) немає вірної відповіді.

7. До адміністративно-правових методів державного регулювання соціально-економічного розвитку регіонів відноситься:

- а) цінова політика;
- б) податкова політика;
- в) розробка регіональних програм;
- г) державні закупівлі.

8. До економічних методів державного регулювання соціально-економічного розвитку регіонів відноситься:

- а) квоти і ліцензії;
- б) дотації та субвенції;
- в) державні закупівлі;
- г) всі відповіді вірні.

9. Суб'єктами, що реалізують державну політику в регіонах України та безпосередньо здійснюють державне регулювання на місцях, є:

- а) Верховна Рада України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) обласні, районні та міські державні адміністрації;
- г) всі відповіді вірні.

10. Джерелами фінансування державної регіональної політики є:

- а) кошти державного бюджету;
- б) кошти місцевих бюджетів;
- в) кошти міжнародних організацій;

г) всі відповіді вірні.

Рекомендована література: [4-8, 10-12, 19]

ТЕМА 9. БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ

Зміст теми: Регіональна бюджетно-податкова політика. Інноваційно-інвестиційна політика регіонального розвитку України.

Самостійно опрацювати: Види місцевих бюджетів та податків. Показники оцінювання інвестиційної привабливості регіону. Інвестиційний портфель. Визначення технопарку, бізнес-інкубаторів (приклади). Спеціальні економічні зони. СЕЗ в Україні.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність поняття «фінансові ресурси регіону».
2. Як формуються місцеві бюджети та податки?
3. Розкрийте зміст інвестиційно-інноваційної політики та поясніть її значення для економіки держави. Що означає «інвестиційний портфель».
4. Що входить в структуру місцевих бюджетів?
5. Дайте визначення технопарку, бізнес-інкубаторів.
6. Спеціальні економічні зони. Дайте визначення. Назвіть СЕЗ в Україні.

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Місцеві фінанси включають:

- а) прибутки підприємств всіх форм власності;
- б) цільові фонди;
- в) вірні відповіді а і б;
- г) немає вірної відповіді.

2. В більшості регіонів провідне місце у видатках займає:

- а) фінансова підтримка галузей господарського комплексу;
- б) фінансова підтримка соціально-культурних заходів;
- в) фінансова підтримка правоохоронної діяльності;
- г) немає вірної відповіді.

3. Місцеві фінанси не включають:

- а) прибутки підприємств комунальної форми власності;
- б) місцеві бюджети;
- в) місцеві позики;
- г) немає вірної відповіді.

4. Регіональні фінанси – це:

- а) система економічних відносин, що регулює розподіл і перерозподіл національного доходу, фонду грошових надходжень, які використовуються для економічного й соціального розвитку територій;
- б) сукупність фінансових (грошових) ресурсів, використовуваних для економічного і соціального розвитку територій;
- в) вірні відповіді а і б;
- г) немає вірної відповіді.

5. Дохідна частина регіональних бюджетів включає:

- а) субвенції з державного бюджету;
- б) податки, збори та мито, включаючи місцеві податки й збори;
- в) платежі за використання природних ресурсів;
- г) всі відповіді вірні.

6. Витратна частина регіональних бюджетів включає:

- а) фінансову підтримку галузей господарського комплексу;

- б) фінансову підтримку соціально-культурних заходів;
- в) фінансову підтримку правоохоронної діяльності;
- г) всі відповіді вірні.

7. В більшості регіонів провідне місце у видатках займає:

- а) фінансова підтримка галузей господарського комплексу;
- б) фінансова підтримка соціально-культурних заходів;
- в) фінансова підтримка правоохоронної діяльності;
- г) немає вірної відповіді.

8. Спеціальні (вільні) економічні зони — це:

- а) поєднання на певній території промислових підприємств, взаємопов'язаних економічно (спільним використанням місцевих природних ресурсів, єдністю виробничої і соціальної інфраструктури), а на вищих ступенях розвитку — і технологічно (кооперуванням і комбінуванням виробництва);
- б) частина території держави, на якій встановлено спеціальний правовий режим економічної діяльності та порядок застосування законодавства країни, орієнтованого на посилення зовнішньоекономічних зв'язків, насамперед за рахунок залучення іноземного капіталу;
- в) це поєднання економічно взаємопов'язаних галузей на основі міжвідомчих зв'язків;
- г) вперше створений і використаний засіб або спосіб діяльності (нова техніка, нова технологія), яка дає реальний ефект (економічний, екологічний, соціальний) і в якому втілені нові знання (наукове відкриття, технічний винахід тощо).

Рекомендована література: [3, 4, 10,12]

ТЕМА 10. СУТНІСТЬ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Зміст теми: Стратегія економічного розвитку регіонів: сутність і завдання. Поняття та особливості розвитку проблемних регіонів. Типи проблемних регіонів.

Самостійно опрацювати: Сучасні стратегії економічного розвитку регіонів. Причини нерівномірного розвитку регіонів. Сутність поняття «проблемний регіон». Основні якісні показники проблемних регіонів. Сутність депресивних регіонів (приклади). Депресивні регіони в світі.

Питання для самоконтролю:

1. Просторові відмінності соціально-економічного розвитку України.
2. Типологія регіонів України за рівнем і особливостями розвитку
3. Вкажіть сутність та ознаки економічного розвитку.
4. Вкажіть класичні моделі економічного розвитку, їх сутність, види.
5. Назвіть основні напрямки оздоровлення економіки України.
6. Наведіть приклади депресивних регіонів в Україні та світі.
7. Світова практика у трансформації проблемних регіонів.

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Можливості командно-адміністративної системи в державному регулюванні регіонального розвитку:

- а) потребують подальшого використання;
- б) доповнюють принципи ринкової економіки;
- в) є невід'ємною складовою економічного зростання;
- г) повністю вичерпані.

2. Регіональний розвиток економіки України:

- а) незадовільний;
- б) адаптований до ринкових умов господарювання;
- в) неприйнятний для нашої держави;
- г) можливий тільки в умовах постіндустріальної економіки.

3. За чією пропозицією здійснюється формування Програми соціального і економічного розвитку регіону?

- а) Міністерства економіки і торгівлі;
- б) суб'єктів економічної діяльності регіону;
- в) регіональних органів влади;
- г) торгових організацій області.

4. Проблеми вдосконалення розвитку регіональної системи повинні вирішуватись:

- а) адміністративними методами; б) активною громадською діяльністю;
- в) програмним методом; г) повторенням досвіду країн Східної Європи.

5. Можливості командно-адміністративної системи в державному регулюванні регіонального розвитку:

- а) потребують подальшого використання;
- б) доповнюють принципи ринкової економіки;
- в) є невід'ємною складовою економічного зростання;
- г) повністю вичерпані.

6. Для регіонів, які умовно можна віднести до промислово депресивних (з низькими темпами зростання обсягів виробництва, високим рівнем інвестицій у їх розвиток і низькою віддачею, низьким рівнем прибутку на одного жителя), треба розробляти таку систему заходів:

- а) передбачення значних пільг в оподаткуванні прибутку, зниження ставок плати за регіональні ресурси, додаткові субсидії з бюджету регіону на виконання програмних завдань;
- б) запобігання надмірній господарській активності та концентрації населення;
- в) оздоровлення природного середовища;
- г) стимулювання ресурсозбереження та ресурсозабезпечення.

8. Запорукою збалансованого розвитку України є:

- а) активне і необмежене використання природних ресурсів країни;
- б) підвищення рівня життя населення за рахунок інтенсивної експлуатації природних ресурсів;
- в) запровадження екологічної політики в усіх сферах економічного та суспільного життя, її узгодження з екологічною політикою ЄС;
- г) підвищення врожайів за рахунок використання хімічних засобів боротьби з шкідниками в сільському господарстві.

9. Залежно від структури економіки регіони бувають:

- а) індустриальні; в) приморські регіони;
- б) імпортоорієнтовані; г) проблемні регіони.

Рекомендована література: [10-13]

ТЕМА 11. НОВІ ФОРМИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Зміст теми: Транснаціональні корпорації як наслідок глобалізації. Вільні економічні зони. Транскордонне співробітництво

Самостійно опрацювати: Глобалізація та регіоналізація, причини виникнення. Сутність транснаціональних корпорацій. Вільні економічні зони, види (приклади). Основні завдання, які вирішуються за допомогою ВЕЗ. Сутність євро регіону та його значення для економіки України.

Питання для самоконтролю:

1. Надайте визначення глобалізації та поясніть причини її виникнення.
2. Розкрийте сутність транснаціональних корпорацій та умови їх виникнення. Назвіть загальні риси сучасних ТНК. Розкрийте етапи виникнення ТНК.
3. Сутність, види, причини виникнення вільних економічних зон.
4. Основні завдання, які вирішуються за допомогою ВЕЗ.
5. Розкрийте особливості діяльності єврорегіональних об'єднань.

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Зазначте основний фактор глобалізації:

- а) інноваційний характер сучасного виробництва;
- б) система управління якістю продукції на підприємстві;
- в) методи організації і управління підприємством;
- г) забезпечення безпечних умов праці.

2. В економічно розвинутих країнах (на вашу думку) співвідношення між споживанням і заощадженням розвивається в напрямку:

- а) збільшення частки заощаджень в доході і зниження частки споживання;
- б) зменшення частки заощадження в доході і збільшення частки споживання;
- в) збільшення частки споживання в доході і сталості частки заощадження;
- г) зменшення частки споживання в доході і сталості частки заощадження.

3. Частина території країни, виділена із загального митного кордону, яка має повну свободу в прийманні господарських питань, з особливим режимом управління та пільговими умовами діяльності, податковими пільгами для місцевих підприємств та іноземних фірм:

- а) міжнародний поділ праці;
- б) світова економіка;
- в) технології;
- г) ліцензія;
- д) транснаціональна корпорація;
- е) вільна економічна зона.

4. Цілісна економічна система, компоненти якої поєднані всесвітніми: фінансовою, інформаційною та гігантською виробничо-збутовими мережами, яка здатна діяти в реальному або обраному часі в планетарному масштабі:

- а) глобальна економіка;
- б) патент;
- в) система виробництва;
- г) міжнародна спеціалізація;
- д) міжнародне кооперування.

5. Частина території, виділена із загального митного кордону, яка має повну свободу в режимі господарських питань, з особливим режимом управління та пільговими умовами діяльності, податковими пільгами та іноземних фірм:

- а) міжнародний поділ праці;
- б) світова економіка;
- в) технології;
- г) ліцензія;
- д) транснаціональна корпорація;
- е) вільна економічна зона.

6. Сукупність господарств усіх країн світу, що пов'язані між собою всесвітніми політичними та економічними відносинами:

- а) міжнародний поділ праці;
- б) світова економіка;
- в) технології;
- г) ліцензія;
- д) транснаціональна корпорація;
- е) вільна економічна зона.

7. Зосередження на території окремих країн (або підприємств) певних виробництв, що переважно зорієнтовані на експорт продукції і перед усім визначають «обличчя» в світовій економіці:

- а) міжнародний поділ праці;
- б) світова економіка;
- в) технології;
- г) ліцензія;
- д) транснаціональна корпорація;
- е) вільна економічна зона.

Рекомендована література: [2, 10, 12]

ТЕМА 12. ОСНОВНІ ФОРМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ

Зміст теми: Сутність міжнародного поділу праці, основні потоки робочої сили та капіталу. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури.

Міжнародна співпраця України (експорт, імпорт). Сучасні дані

Самостійно опрацювати: Основні риси регіональних інтеграційних утворень. Сутність міжнародного поділу праці. Економічна інтеграція. Економічні союзи. Форми зовнішньоекономічної діяльності України: торгівля, кредитування, науково-технічна співпраця, створення спільних підприємств, реалізація проектів на компенсаційній основі, культурна співпраця, туризм – на сучасному етапі.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні напрями зовнішнього економічного співробітництва нашої держави відомі?
2. Особливості структури зовнішньоторгового балансу України.
3. Назвіть міжнародні організації, членами яких є Україна.
4. Дайте визначення поняттю «геополітичний фактор».
5. Охарактеризуйте зовнішньоекономічні зв'язки України.

Тестові завдання для самоконтролю:

1. До форм основних зовнішньоекономічних зв'язків відносяться:

- а) науково-технічне співробітництво;
- б) міжнародна торгівля;
- в) торгівля капіталом і фінансове співробітництво;
- г) урбанізація.

2. Провідним у міжнародному поділі праці є ринок:

- а) товарів виробничого призначення;
- б) споживчих товарів;
- в) освіти й науки, інновацій;
- г) інвестицій.

3. Актуальними напрямками зовнішньоекономічної політики України є:

- а) зміцнення позицій на ринках Східної і Західної Європи, США, Канадою, Японією, Австралією, ПАР;
- б) проведення валютного та митного регулювання, лібералізація умов іноземних капіталовкладень для залучення іноземної валюти;
- в) розширення торговельної співпраці з країнами Середземномор'я, Близького та Середнього Сходу, Південної та Південно-Східної Азії;
- г) усі напрямки актуальні.

4. У сфері освітнього, наукового, культурного обміну доцільною формою зовнішньоекономічних зв'язків є:

- а) торгівля;
- б) співробітництво;
- в) спільне підприємництво;
- г) надання послуг.

5. До адміністративних методів організації зовнішньоекономічних зв'язків відносять:

- а) законодавчі акти, постанови, міжнародні торгові договори;
- б) пряме фінансування експортного виробництва;
- в) непряме фінансування експортного виробництва;
- г) кредитування експорту.

6. Основними експортними товарами України є:

- а) залізна руда;
- б) марганцева руда;
- в) руди кольорових металів;
- г) правильні відповіді А та Б.

7. Економічна інтеграція – це:

- а) врахування інтересів підприємства при виборі місця його розташування;
- б) врахування інтересів держави при виборі місця розташування підприємства;
- в) це об'єктивний процес розвитку глибоких, стійких взаємозв'язків та поділу праці між національними господарствами, створення міжнародних господарських комплексів у межах держави;
- г) об'єднання регіонів країни у великі територіальні об'єднання з метою спільного вирішення найважливіших проблем економічного розвитку.

8. Співпраця між територіями, розташованими вздовж кордонів сусідніх держав носить назву:

- а) міжрегіональне співробітництво; б) територіальний поділ праці;
- в) прикордонне співробітництво; г) транскордонне співробітництво.

9. Що є основною передумовою успішного створення і функціонування єврорегіонів?

- а) наділення на вирішення конкретних соціально-економічних проблем кожного єврорегіону;
- б) спільність інтересів зацікавлених сторін;
- в) врахування місця країни в міжнародному поділі праці;
- г) ефективно діюча нормативно-правова база.

Рекомендована література: [1-12, 17]

ТЕМА 13. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Зміст теми: Наукові засади раціонального природокористування. Еколого-економічні засади раціонального природокористування. Перспективні напрями раціонального природокористування. Економічний моніторинг і система екологічної інформації. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Самостійно опрацювати: Групування регіонів України за рівнем екологічної безпеки. Групи об'єктів екологічного моніторингу. Території та об'єкти особливої охорони. Міжнародні природні ресурси, що є спільними для використання і не належать якійсь конкретній країні. Міжнародні спеціалізовані: урядові й неурядові (громадські) організації у сфері охорони довкілля. Екологічні показники оцінки навколишнього середовища.

Питання для самоконтролю:

1. Які міжнародні організації у сфері охорони довкілля знаєте?
2. Охарактеризуйте групування регіонів України за рівнем екологічної безпеки.
3. Що входить в поняття раціонального природокористування?
4. Сутність екологічного моніторингу.
5. Перспективи раціонального природокористування.

Тестові завдання для самоконтролю:

1. *Безпосереднє використання людиною природних ресурсів для задоволення своїх*

господарських потреб – це:

- а) ресурсозбереження; б) ресурсоспоживання;
- в) ресурсокористування; г) ресурсозабезпечення.

2. Екологічні проблеми загрожують:

- а) тільки високорозвиненим країнам;
- б) бідним і економічно відсталим країнам;
- в) країнам з перехідною економікою;
- г) потенційно усім країнам світу.

3. Природокористування – це:

- а) сукупність різних напрямів і форм використання природних ресурсів;
- б) сукупність продуктивних сил і виробничих відносин, задіяних у процесі використання і відтворення об'єктів оточуючого природного середовища;
- в) вплив людства на географічну оболонку;
- г) усі перелічені підходи характеризують зміст природокористування.

4. Основою раціоналізації природокористування є:

- а) науково-технічна революція;
- б) науково-технічний прогрес;
- в) екстенсивний спосіб використання ресурсів виробництва;
- г) використання традиційних видів енергії та сировини.

6. Нераціональне природокористування призводить до:

- а) руйнування природно ресурсного потенціалу;
- б) порушення закономірних природних процесів;
- в) забруднення навколишнього середовища;
- г) усіх вказаних негативних наслідків.

7. Комплексна система спостережень, збору, обробки, систематизації та аналізу інформації про стан навколишнього середовища, яка дає оцінку і прогноз його зміни, розробляє обґрунтовані рекомендації для прийняття управлінських рішень – це:

- а) екологічний прогноз;
- б) статистичне спостереження;
- в) екологічний моніторинг;
- г) екологічна політика.

8. Нормування якості навколишнього середовища передбачає встановлення таких нормативів:

- а) гранично допустимої концентрації;
- б) тимчасово-допустимої концентрації;
- в) граничнодопустимих викидів;
- г) усіх вищезгаданих.

9. Методи безпосереднього регулювання економічного механізму природокористування включають:

- а) систему адміністративно-правових обмежень у природокористуванні;
- б) економічний примус;
- в) економічне заохочення;
- г) правильні відповіді Б та В.

Рекомендована література: [1-12, 21]

ТЕМА 14. ОСНОВИ СТАЛОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Зміст теми: Сталий розвиток – основа стратегії господарювання в Україні. Еколого-економічний стан продуктивних сил регіонів України. Шляхи та інструменти сталого розвитку регіональної економіки.

Самостійно опрацювати: Зміст поняття сталого розвитку. Підходи до розуміння поняття сталого розвитку. Напрями та інструментарій розв'язання

проблем сталого розвитку. Показники та індикатори сталого регіонального розвитку.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть концепцію сталого економічного розвитку.
2. Обґрунтуйте основні риси факторів сталого розвитку продуктивних сил.
3. Проаналізуйте ознаки подібності факторів сталого розвитку з факторами розміщення продуктивних сил.
4. Екологічні проблеми промислового комплексу.
5. Екологічні проблеми агропромислового комплексу.
6. Транспорт і раціональне природокористування.
7. Система розселення як фактор антропогенного впливу на довкілля.

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Збалансований розвиток передбачає єдність основних його складників. Назвіть основні складники сталого розвитку

- а) економічний, політичний, енергетичний;
- б) економічний, екологічний, соціальний;
- в) сировинний, соціальний, демографічний;
- г) екологічний, демографічний, політичний

2. Запорукою збалансованого розвитку України є:

- а) активне і необмежене використання природних ресурсів країни;
- б) підвищення рівня життя населення за рахунок інтенсивної експлуатації природних ресурсів;
- в) запровадження екологічної політики в усіх сферах економічного та суспільного життя, її узгодження з екологічною політикою ЄС;
- г) підвищення врожаїв за рахунок використання хімічних засобів боротьби з шкідниками в сільському господарстві.

3. Концепція сталого розвитку регіону передбачає:

- а) єдність процесів природокористування та охорони навколишнього середовища;
- б) цілісність системи соціальної інфраструктури;
- в) цілісність системи виробничої інфраструктури;
- г) комплексність економічного, екологічного та соціального розвитку.

4. Сталий економічний розвиток передбачає:

- а) встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів;
- б) майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі;
- в) триєдиний соціальний, економічний, екологічний розвиток;
- г) керований розвиток, основою якого є системний підхід та сучасні інформаційні технології, які дозволяють дуже швидко моделювати різні варіанти напрямків розвитку;
- д) усі відповіді вірні.

5. Корінний якісний переворот у продуктивних силах людства, викликаний перетворенням науки у безпосередньо продуктивну силу суспільства, називається:

- а) ноу-хау;
- б) науково-технічною революцією;
- в) науково-технічними розробками.

6. Сталий соціально-економічний розвиток будь-якої країни означає таке функціонування її народногосподарського комплексу, коли одночасно забезпечуються:

- а) задоволення зростаючих матеріальних і духовних потреб населення;
- б) раціональне та екологічнобезпечне господарювання й високоефективне використання природних ресурсів;

- в) підтримання сприятливих для здоров'я людини природно-екологічних умов життєдіяльності, збереження, відтворення і примноження якості довкілля та природноресурсного потенціалу суспільного виробництва;
- г) поєднання усіх вказаних напрямків розвитку.

7. Перехід до сталого розвитку як країни загалом, так і окремих її регіонів, має відбуватися:

- а) на основі прискорення темпів НТП у тісному взаємозв'язку зі структурною і техніко-технологічною перебудовою суспільного виробництва;
- б) у напрямку екологізації не лише базових галузей економіки, а й усіх сфер людської діяльності;
- в) шляхом екстенсивного розвитку виробництва;
- г) правильні відповіді А та Б.

8. Роль держави у забезпеченні сталого розвитку полягає в:

- а) регулюванні і контролі за дотриманням ресурсо-екологічних стандартів, обмежень і вимог щодо природокористування та забезпечення якості навколишнього середовища;
- б) установленні та стягненні податків і штрафів з підприємств-забруднювачів повітря;
- в) наданні автономії та самостійності регіонів у проведенні екологічної регіональної політики;
- г) передачі основних екологічно небезпечних об'єктів у державну власність.

Рекомендована література: [10-12]

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ, ДОПОВІДЕЙ, ПРЕЗЕНТАЦІЙ

1. Методологічні основи розміщення і регіонального розвитку продуктивних сил.
2. Чинники та умови розміщення і розвитку продуктивних сил України.
3. Суперечності розміщення та регіонального розвитку продуктивних сил України в сучасних умовах.
4. Економічне районування України, його стан і необхідність вдосконалення.
5. Характеристика факторів розміщення галузей матеріального виробництва.
6. Діагностика розвитку продуктивних сил регіону.
7. Економічна оцінка основних видів природних ресурсів України.
8. Класичні теорії та сучасні концепції розміщення виробництва.
9. Аналіз і оцінка демографічної ситуації в Україні.
10. Методи економічної оцінки земельних ресурсів.
11. Формування та регулювання регіональних ринків праці.
12. Розселення населення та його зайнятість.
13. Особливості розміщення міського і сільського населення України.
14. Природно-ресурсний потенціал України: оцінка і напрями його використання.
15. Сучасний стан використання природно-економічного потенціалу та екологічної безпеки України.
16. Паливно-енергетичний комплекс України: суть, структура і проблеми розвитку.
17. Територіальна організація гірничо-видобувного комплексу України.
18. Структура і зв'язки машинобудівного комплексу України.
19. Реструктуризація військово-промислового комплексу України.
20. Регіональний розвиток комплексу хімічної індустрії України.

21. Територіальна організація лісовиробничого комплексу України.
22. Територіальна організація будівельного комплексу України.
23. Продовольчий комплекс і формування регіональних продуктових ринків в Україні.
24. Територіальна організація галузей виробництва непродовольчих товарів народного споживання в Україні.
25. Сучасні проблеми регіонального розвитку транспортного комплексу в Україні.
26. Комплекс соціальної інфраструктури України та регіональні особливості його розвитку.
27. Регіональний розвиток транскордонного співробітництва в Україні.
28. Інвестиційна політика у регіональному розвитку продуктивних сил України.
29. Депресивні регіони в Україні та механізми інвестування їхнього розвитку.
30. Формування конкурентних позицій регіональних систем.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

1. Предмет, об'єкт і завдання науки «Регіональна економіка»
2. Зміст та трактування поняття «регіон», сучасні парадигми його дослідження.
3. Місце регіональної економіки системі наукових дисциплін та її методологія
4. Територіальна організація суспільства та її елементи.
5. Методи аналізу територіальної організації народного господарства.
6. Теорії та концепції регіональної економіки
7. Закономірності розміщення продуктивних сил.
8. Принципи розміщення продуктивних сил.
9. Фактори розміщення продуктивних сил.
10. Основні форми організації виробництва (комбінування, кооперування, спеціалізація).
11. Економічне районування й територіальна організація продуктивних сил. районування та основні ознаки району.
12. Природно-ресурсний потенціал території, види природних умов і ресурсів
13. Кількісні та якісні оцінки природних умов та ресурсів.
14. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України (мінеральні ресурси).
15. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України (земельні та агрокліматичні ресурси).
16. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України (водні та рекреаційні ресурси).
17. Динаміка чисельності та складу населення України.
18. Демографічна ситуація в Україні.
19. Етнічний склад населення України.
20. Трудові ресурси України. Соціальна структура населення.
21. Роль трудових ресурсів у розміщенні виробництва. Вирішення проблем зайнятості.

22. Міграції населення, їх види , мотиви і напрямки.
23. Розселення населення України. Урбанізація.
24. Виробничий потенціал: характеристика, фактори нарощення й територіального розміщення.
25. Науково-технічний прогрес, його сенс, основні напрямки і роль для розміщення продуктивних сил України.
26. Виробничий та науково-технічний потенціал України.
27. Стратегія сталого розвитку продуктивних сил.
28. Сучасні засади регіональної політики в Україні.
29. Сучасні підходи до економічного районування території України.
30. Сучасні підходи до раціональної організації території.
31. Сучасні стратегічні підходи до регіонального розвитку.
32. Галузева структура народного господарства України та економічне обґрунтування галузевого розміщення виробництва. Форми організації виробництва.
33. Характеристика паливно-енергетичного комплексу України (паливна промисловість).
34. Характеристика паливно-енергетичного комплексу України (енергетика).
35. Оцінити передумови для розвитку електроенергетики. Розміщення ТЕС, ГЕС, АЕС України.
36. Характеристика металургійного комплексу України.
37. Економічна оцінка сировинної бази чорної металургії. Розміщення основних металургійних баз.
38. Техніко-економічні особливості кольорової металургії. Розміщення галузей кольорової металургії: чинники, принципи, основні центри.
39. Характеристика машинобудівного комплексу України.
40. Економічна оцінка передумов розвитку машинобудування. Проблеми і перспективи розвитку. Схема міжгалузевих зв'язків машинобудування.
41. Характеристика хімічного комплексу України.
45. Проблеми і завдання хімічної промисловості. Схема міжгалузевих зв'язків хімічної промисловості.
46. Характеристика лісового комплексу України.
47. Характеристика будівельного комплексу України.
48. Характеристика агропромислового комплексу України (сільське господарство).
49. Характеристика агропромислового комплексу України (харчова промисловість).
50. Сільськогосподарські зони, їх спеціалізація.
51. Місце АПК України в міжнародному поділі праці.
52. Характеристика транспортного комплексу України.
53. Характеристика водогосподарського комплексу України.
54. Характеристика комплексу легкої промисловості України.
55. Значення і розміщення виробництва непродовольчих товарів народного споживання. Проблеми і перспективи розвитку.
56. Рівень розвитку соціальної інфраструктури України.
57. Характеристика культурно-освітнього комплексу України.
58. Характеристика соціально-побутового комплексу України.

59. Характеристика рекреаційного комплексу України.
60. Комплексний соціально-економічний розвиток територій в умовах ринкових відносин.
61. Регіональна економічна політика України: сутність, завдання, механізм реалізації.
62. Планування та прогнозування у регіональній політиці регіону.
63. Система органів управління в регіоні, їх завдання та функції.
64. Основи соціально-економічного районування.
64. Характеристика Придніпровського економічного району.
65. Характеристика Донецького економічного району.
66. Характеристика Східного економічного району.
67. Характеристика Центрального економічного району.
68. Характеристика Поліського економічного району.
69. Характеристика Подільського економічного району.
70. Характеристика Карпатського економічного району.
71. Характеристика Причорноморського економічного району.
72. Характеристика Східного економічного макрорайону.
73. Міжнародні економічні зв'язки України. Участь України у міжнародних і регіональних економічних організаціях.
74. Мета створення і класифікація спеціальних (вільних) економічних зон України.
75. Сучасні масштаби впливу людини на природу та актуальність проблеми її охорони.
76. Глобальні та регіональні екологічні проблеми України та шляхи їх вирішення.
77. Поняття природокористування, його соціально-економічна суть, завдання, метод науки та його особливості. Основні принципи раціонального природокористування.
78. Ресурсозбереження як головний напрям використання Основні шляхи ресурсозбереження та їх практичне освоєння.
79. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації.
80. Екологічний механізм природокористування: мета, суб'єкти, об'єкт, принципи (платність, наукова обґрунтованість, економічна відповідальність, госпрозрахунок).
81. Економічна оцінка природних ресурсів: ринкова оцінка, рентний підхід, витратний підхід, концепція альтернативної вартості, концепція загальної економічної цінності.
82. Методи визначення економічних збитків від забруднення навколишнього середовища, платежі за забруднення навколишнього середовища.
83. Економічне стимулювання раціонального природокористування.
84. Аналіз економічної ефективності природоохоронних заходів.
85. Міжнародна екологічна діяльність, її організації, програми.
86. Міжнародне екологічне законодавство і процедури – запровадження дозволів, ліцензій, встановлення технологічних норм, нормування викидів.
87. Шляхи та інструменти сталого розвитку регіональної економіки.
88. Вільні економічні зони та транскордонне співробітництво.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.
2. Іщук С.І., Гладкий О.В. Регіональна економіка: Теорія. Методи. Практика: підруч. Київ: Знання, 2013. 447 с.
3. Заболоцький Б.Ф. Розміщення продуктивних сил України: Національна макроекономіка: Посібник. К: Академвидав, 2002. 368 с. (Альма-матер)
4. Заболоцький Б.Ф. Регіональна економіка: Навч. посібник. – Львів: «Новий світ – 2000», 2008. – 546 с.
5. Завадських Г.М. Регіональна економіка: Навчальний посібник. / Г.М. Завадських. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 556 с.
6. Регіональна економіка: Підручник /за ред. проф. Качана Є.П. Тернопіль: ТНЕУ, 2008. 768 с.8
7. Мацибора В.І., Збарський В.К. Регіональна економіка: Навч. пос. 2-ге вид. 2023. 280 с.
8. Олійник Я.Б., Запотоцький С.П., Кононенко О.Ю., Мельничук А.Л., Пасько В.Ф. Регіональна економіка: Навчальний посібник / За ред.. Я.Б. Олійника. – К.: КНТ, Фурса С.Я., 2008. – 444 с.
9. Соляр В.В. Регіональна економіка: тренінг курс: Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр галузі знань 05«Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» / В.В. Соляр, О.В. Анісімова . - Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 173с.
10. Тодосійчук В.Л. Регіональна економіка: Підручник. – Вінниця, ВДАУ, 2008. – 434 с.
11. Ушакова Н. Г., Носова О. В., Носова Т. Ю., Кулініч О. А., Федоренко Н. М. Регіональна економіка: навч. посібник у структурно-логічних схемах та таблицях. Харків: Монографія, 2019. 233 с.
12. Хвесик М.А., Горбач Л.М., Пастушенко П.П. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка: Навч.посібн. – К.: Кондор, 2005. – 344 с.

Допоміжна

13. Барановський М. Депресивні території: підходи до трактування, концепції формування, особливості типології / М. Барановський // Економічна теорія. – 2007. – №3. – С. 3–12.
14. Богданович О. А. Тенденції організаційної і структурної зміни в сільському господарстві України. *Вісн. Харківського нац. технічного ун-ту сільського господарства ім. Петра Василенка*. 2008. Вип. 68. С. 279–283.
15. Богданович О. А. Актуальність питання продовольчої безпеки. *Вісн. Харківського нац. технічного ун-ту сільського господарства ім. Петра Василенка. Серія: Економічні науки*. 2012. Вип. 127. С. 53–59.
16. Богданович О. А. Зміни обсягу валової продукції в регіонах країни. *Вісн. Харківського нац. технічного ун-ту сільського господарства ім. Петра Василенка. Серія: Економічні науки*. 2016. Вип. 177. С.68–79.

17. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : підручник / С.Я. Боринець. – К. : Знання, 2008. – 582 с. 32. Регіональна економіка та природокористування / за ред. Голікова А.П.: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 352 с.
18. Горбач Н. Національна економіка: Мета та результати./ - К., 2006. – 31 с.
19. Державна регіональна політика України : особливості та стратегічні пріоритети / за ред. З.С. Варналій. – К. : Вид-во Національного інституту стратегічних досліджень, 2007. – 767 с.
20. Дорогунцов С.І., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теорія розміщення продуктивних сил і регіональної економіки. Навч.посіб. – К.: «Стафед-2», 2001. – 144 с.
21. Екологічне управління: Підручник / В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Г.О. Білявський та ін. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.
22. Економічна географія України / за ред. М.Д. Пистуна. – К.: Вища школа., 2003.
23. Економічна енциклопедія: У 3-х т. / Відп. ред. С.В. Мочерний. Т. 1. – За ред. Ю.М. Бажала. – К.: Ін-т екон. прогноз., 2002. – 320 с.
24. Збірник міжнародно-правових актів у сфері охорони довкілля. – 2-е вид., доп. – Львів: Норма, 2002. – 416 с.
25. Лісовський С.А. Інтеграція України до світової економіки як фактор сталого розвитку / С.А. Лісовський // Український географічний журнал. – 2003. – № 2. – С. 26 – 32.
26. Липов В.В. Міжнародна економіка : світова економіка та міжнародні економічні відносини : навч.-практ. посібник у 2-х модулях. Модуль 1. Світова система господарювання / В. В. Липов. – К. : Професіонал, 2008. – 367 с.
27. Макуха С.М. Україна в міжнародних економічних відносинах в умовах глобалізації / С. М. Макуха. – Х. : Легас, 2003. – 352 с.
28. Національна економіка: Підручник./ за ред. проф., к.е.н. П.В.Круша. – К.: Каравела; Піча Ю.В., 2008. – 416 с.
29. Передрій О.С. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник / О.С. Передрій. – К. : Знання, 2008. – 263 с.
30. Хвесик М.А. Загоровська І.З. Еколого-економічні особливості водного фактора у прогнозуванні розвитку продуктивних сил // Економіка АПК. – 2000. – №9. – С.11-14.
31. Шиян Д. В., Богданович О. А. Спеціалізація сільськогосподарського виробництва районів Харківської області. *Вісн. Харківського нац. технічного ун-ту сільського господарства ім. Петра Василенка. Серія: Економічні науки.* 2018. Вип. 191. С. 98–109.
32. Богданович О.А. Дослідження стану та перспектив розвитку сільського господарства Харківського регіону в умовах війни. 2025. Економічний простір. 2025. № 197. С. 148-153.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Конституція України. Відомості Верховної Ради. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%88>.
3. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лют. 2015 р. № 156-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 13. Ст. 90. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19.5>.
4. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова КМУ від 6 серп. 2014 р. № 385, із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 20 груд. 2017 р. № 1089. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
5. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР (поточна редакція від 25.06.2016). Відомості Верховної Ради. 1996. № 19, ст. 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>
6. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16 лип. 1999 № 991-XIV (поточна редакція від 05.12.2012). Відомості Верховної Ради., 1999. № 40. Ст. 363. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14>
7. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV (поточна редакція від 05.12.2012). Відомості Верховної Ради (ВВР), 2002, № 36, ст. 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
8. Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів: Постанова КМУ від 11 листопада 2015 р. № 932. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF>
9. Деякі питання державного фонду регіонального розвитку : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 року № 196. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-%D0%BF>

Електронні інформаційні ресурси

1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/>
5. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>
6. Офіційний сайт Державного фонду регіонального розвитку. URL: <http://dfrr.minregion.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Державної служби геології та надр України. URL: <http://www.geo.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Геопорталу адміністративно-територіального устрою України (об'єднані громади). URL: <http://atu.minregion.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Українська асоціація районних та обласних рад»

- (децентралізація влади). URL: <http://uaror.org.ua/?p=9796>
10. Офіційний сайт Асоціації агенцій регіонального розвитку України. URL: <http://www.narda.org.ua/?fuseaction=pages.main&name=67&id=67>
 11. Офіційний сайт Ресурсного Центру зі сталого місцевого розвитку. URL: <http://rozvytok.in.ua/>
 12. Офіційний сайт Проект ЄС «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні». URL: <http://surdp.eu/RDS>
 13. Офіційний сайт Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації. URL: <http://kharkivoda.gov.ua/uk/mainmenu/index/id/81>
 14. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
 15. Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
 16. Офіційний сайт наукового журналу «Регіональна економіка». URL: <http://re.gov.ua/>
 17. Офіційний сайт наукового журналу «Регіональна економіка та управління». URL: <http://siee.zp.ua/index.php/ua/arkhiv-zbirnikiv-dopovidej-z>
 18. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>
 19. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>
 20. Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua>
 21. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>
 22. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
 23. Онлайн ресурси для проведення дослідження. URL: https://epo.org.ua/online_research/
 24. Європейська хартія місцевого самоврядування. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036
 25. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>
 26. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>

Навчальне видання

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Методичні вказівки
для самостійного вивчення дисципліни

Укладачі:

Онегіна Вікторія Михайлівна

Богданович Ольга Анатоліївна

Умовн. друк. арк. – 1,6
Державний біотехнологічний
університет 61002, м. Харків,
вул. Алчевських, 44